



Diakonissa-
laitos

HANKEHAKEMUS 2021

Romania: *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi*

Helsingissä 26.2.2021

Hakija: Diakonissalaitos

Vastaanottaja: Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto

Kirjaamo: kirjaamo.hsrky@evl.fi

KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI

Hankehakemus vuodelle 2021 (osa kolmevuotista toimintakautta: 1.4.2020 – 31.12.2022)

Tämä hakemus koskee **vuoden 2021** rahoitusosuutta Helsingin seurakuntayhtymän tukemasta *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi* (1.4.2020– 31.12.2022) -hankekokonaisuudesta, jota Diakonissalaitos Suomessa koordinoi, ja joka toteutetaan romanialaisen, romaninaisten ylläpitämän kumppanijärjestö E-Romnjan kanssa. Hankkeen tavoitteena on **vahvistaa liikkuvan väestön oikeuksia ja romaninaisten sekä -tyttöjen osallisuutta, toimijuutta ja ihmisoikeuksia** kummikylähankkeen kolmessa kyläyhteisössä (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu) Romaniassa. Monet Suomeen toimeentulon perässä saapuvat romanit ovat kotoisin juuri noista kylistä, joissa E-Romnja toteuttaa ja fasilitoi hanketta.

Hankkeen paikallisena kumppanina toimiva E-Romnja on vuonna 2012 perustettu romanialaisten romaninaisten intersektionaalinen, ruohonjuuritasolla toimiva feministinen järjestö. Se tekee ihmisoikeusperustaista työtä, jonka tavoitteena on romaniyhteisöjen köyhyyden poistaminen ja erityisesti romaninaisten ja lasten pääsy sosiaali-, terveys- ja muiden palvelujen piiriin. Kyseessä on Euroopan ensimmäinen feministinen romanijärjestö, jonka merkitys on suuri alueilla, joilla ei toimi muita osallisuutta edistäviä ruohonjuuritason hankkeita.

Hanke tukee yhteisöjen kykyä edistää itse omia ihmisoikeuksiaan, hyvinvointiaan ja osallisuuttaan. Keskeinen tavoite on pakotetun siirtolaisuuden syiden vähentäminen ja koulutuksen sekä toimeentulon tukeminen. Vuonna 2021 kylien naisten omistajuutta hankkeesta lisätään, ja heitä tuetaan elinolosuhteidensa omaehtoisessa parantamisessa sekä kansalaistoiminnan rakenteiden kehittämisessä. Toiminta on suoraa jatkoa aiemmalle seurakuntayhtymän kummikylätoiminnalle, ja sen tavoitteet perustuvat siitä saatuihin tuloksiin ja havaintoihin. Hankkeen laaja-alainen tavoite toteutuukin E-Romnjan toiminnassa rakentuneiden, hankealueella ainutlaatuisten toimintatapojen ja kansalaistoiminnan vahvistamisen kautta yhteisöjen arjessa.

Keskeisenä tavoitteena on romaniyhteisöjen ihmisarvoinen elämä kylissä, joissa absoluuttinen köyhyys ja moniperustainen syrjintä tekevät elinolosuhteet äärimmäisen haastaviksi ja pakottavat siirtolaisuuteen. Hankkeen toiminta-alueella ei työskentele muita ruohonjuuritason järjestöjä, jotka edistäisivät romanien ihmisoikeuksia. Kyseessä on kansainvälisen diakonian marginaaleihin häviävä todellisuus: romaniyhteisöjen on erittäin vaikeaa saada kumppaneita ja tukea, koska he asuvat EU-jäsenvaltiossa, eikä heitä myöskään paikallisella tasolla mielletä projektikumppaneiksi. Helsingin seurakuntayhtymän tuki on paitsi ainutlaatuista, myös tehokasta: kohtuullisilla resursseilla saadaan aikaan merkittäviä tuloksia.

Romanian romanien ongelmat ja siirtolaisuuden syyt voidaan ratkaista kestävästi vain Romaniassa. Tässä hankkeessa romaniyhteisöjä vahvistetaan tuottamaan pitkäjänteisiä ratkaisuja elinolojensa ja hyvinvointinsa edistämiseen. Tämän osallisuutta korostavan lähestymistavan tehokkuus ja kestävyys on havaittu hankkeen aiempina vuosina selkeästi. Paikallinen, romaniyhteisön itse ylläpitämä järjestö on osoittautunut tehokkaimmaksi yhteistyökumppaniksi: muussa tapauksessa vaikutukset jäisivät ulkokohtaisiksi.



Kolmevuotinen *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi* -hankekokonaisuus aloitettiin 1.4.2020. Vuoden 2020 yksityiskohtaiset tulokset esittelevä väliraportti jätetään seurakuntayhtymälle sovitusti. Tämä hankehakemus sisältää yksityiskohtaisen, **vuotta 2021** koskevan suunnitelman sekä budjetin.

KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI -HANKKEEN PERUSTIEDOT

HANKKEEN KOHDERYHMÄ(T)

Kohderyhmää ovat kolmen romanikylän (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu) naiset ja tytöt sekä heidän yhteisönsä, erityisesti lapset ja nuoret. Hanke toteutetaan romaniyhteisöissä, jotka kärsivät absoluuttisesta köyhyydestä, työttömyydestä, väkivallasta, syrjinnästä ja rasisistisista rakenteista. Aiemmassa hankkeessa on käynyt ilmeiseksi, että naisten ja tyttöjen tukeminen säteilee tehokkaasti koko yhteisöjen hyvinvointiin.

Välillisenä kohderyhmänä ovat paikalliset, kansalliset ja EU-tason viranomaiset sekä erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, joiden tietotaitoa romaniyhteisön oikeuksista ja haasteista vahvistetaan. Vuonna 2021 hyviä käytänteitä kootaan systemaattisesti ja levitetään eri romaniyhteisöjen välillä aiempaa tehokkaammin. Lisäksi tänä vuonna painottuvat välillisenä kohderyhmänä myös muualla Euroopassa toimivat romaniyhteisöt ja -järjestöt, joiden kanssa E-Romnja ylläpitää aiempaa tiiviimpää yhteistyötä ja edistää hyvien käytänteiden jakamista. Tavoitena on feministisen, Euroopan-laajuisen romaniverkoston alullepano. Ensimmäistä kertaa hankkeessa huomioidaan systemaattisesti myös hengellisten yhteisöjen merkitys alueilla sekä hengellisten johtajien kanssa käytävä dialogi.

HANKKEEN HENKILÖRESURSSIT VUONNA 2021

Hankerahoituksen kattamat henkilöresurssit:

- Hankejohtaja (Anca Nica)
- Kirjanpitäjä (Carmen Alexe)
- Kaksi nuorisotyöntekijää (Elisa Dinu, Lizuca Dinu)
- Kokemusasiantuntijat / fasilitoijat (Lacramioara Calin, Lucia Dinu)

Muulla rahoituksella katettavat henkilöstöresurssit:

- Mentorikoordinaattori (Roxana Oprea)
- Sisarus-toiminnan koordinaattori (Georgiana Lincan)
- Vapaaehtoistoimintana tapahtuva vastuunkanto: mm. 12 mentoria, ryhmänohjaajia, yhteisökeskuksen vastuunkantajia, muita verkostossa toimivia vapaaehtoisia

HANKKEEN PÄÄASIAALLISET TOIMINTAMUODOT JA TAVOITTEET VUONNA 2021

Hanke koostuu kolmesta tavoitealueesta ja niitä tukevasta hallinnollisesta osiosta:

Tavoitealue 0: Projektin fasilitointi ja paikallisen kumppanin kapasiteetin kasvattaminen

Tavoitealue 1: Vakiinnutetaan toimintamuotoja, jotka edistävät romaninaisten ja -tyttöjen voimaantumista yhteisöissään ja omistajuutta paikallisissa toimintaverkostoissa

Tavoitealue 2: Romaninaiset ja -tytöt toteuttavat omaehtoisesti vaikuttamiskampanjoita, ja viranomaisyhteistyö lisääntyy

Tavoitealue 3: Yhteistyö ja verkostot romanioikeuksiin liittyvien toimijoiden kanssa vahvistuvat



TAVOITEALUE 0: PROJEKTIN FASILITOINTI JA PAIKALLISEN KUMPPANIN KAPASITEETIN KASVATTAMINEN

Diakonissalaitos tukee paikallista kumppania, E-Romnja -järjestöä, hankkeen hallinnoimisessa, seurannassa ja arvioinnissa sekä viestinnän kehittämisessä. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkeen sujuva toteutuminen, mutta myös E-Romnjan kapasiteetin kasvattaminen, jotta se voi tulevaisuudessa itsenäisesti hakea ja toteuttaa kehittämishankkeita sekä tarjota osaamistaan muiden romaninaisjärjestöjen käyttöön. Tästä ajankohtaisena esimerkkinä on vuonna 2020 käynnistynyt *Intersect Voices in Europe – Combating Discrimination against Roma Women* -hankekokonaisuus, jossa E-Romnja tekee yhteistyötä eurooppalaisten romanioikeuksien äärellä työskentelevien toimijoiden kanssa koordinoitua myös itse joitakin osia hankkeesta, ml. kansainvälinen romaninaisten syrjäytäkokenuksia käsittelevä kartoitus. Rakenteellisena tavoitteena vuonna 2021 on myös tehokkaan ja vaikuttavan ruohonjuurityön skaalaaminen yhteisötoiminnan vaikutusketjuja analysoimalla ja toiminnan tavoitteita entisestään selkiyttämällä.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2021
Hankehallinto on hyvin hoidettu.	Yhteistyösopimukset on allekirjoitettu; budjetti ja resurssit kohdennettu; vuosittaiset aktiviteetit suunniteltu; viestintäsuunnitelma tehty ja toteutunut.
Seuranta ja arviointi mahdollistavat proaktiiviset muutokset tarvittaessa.	Monitorointivierailut on ulotettu vähintään kerran hankkeen aikana kaikkiin yhteisöihin. Vuorovaikutus toimijoiden välillä on aktiivista ja kehittämään pyrkivää.
Hanke saa hallittua mediajulkisuutta Suomessa, Romaniassa ja EU-tasolla.	Romaniyhteisöt ovat itse tuottaneet viestintäaineistoa; hanke on näkynyt lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa. Puhetavat ja kuvastot painottavat avun kohteiden sijasta enemmän toimijuutta.
Hankkeen tulokset ja toimenpidesuosituksukset on dokumentoitu ja julkistettu	Paikalliset aktiviteettiraportit yhteistyötahoille kvartaaleittain; vuosiraportti Helsingin seurakuntayhtymälle.

TAVOITEALUE 1: VAKIINNUTETAAN TOIMINTAMUOTOJA, JOTKA EDISTÄVÄT ROMANINAISTEN JA -TYTTÖJEN VOIMAANTUMISTA YHTEISÖISSÄÄN JA OMISTAJUUTTA PAIKALLISISSA TOIMINTAVERKOSTOISSA

Yhteisöjen naisten ja tyttöjen aloiteryhmät ovat vakiintuneet kansalaistoiminnaksi, jossa naiset vaihtavat ja kokemuksia siitä, kuinka he voivat itse vaikuttaa omiin yhteisöihinsä. Tämän lisäksi hanke organisoii viikottaisia temaattisia työpajoja sekä Sisarus-mentorointiohjelmia. Aktiiviset aloiteryhmät, nuorten mobilisointi, Sisarus-ohjelma ja koulunkäynnin tukeminen vahvistavat kollektiivista kansalaistoimintaa, joka luo romaninuorille ja -naisille mahdollisuuksia voimaantua yhteisönsä täysivaltaisiksi jäseniksi. Tuo prosessi johtaa myös aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan. Vuoden 2021 aikana toiminta syvenee ja sitä siirretään asteittain yhteisöjen omiin käsiin: paikallisten romanivastuuhenkilöiden ja kokemusasiantuntijoiden avulla toiminta juurtuu kyliin tehokkaasti, ja tätä prosessia tuetaan myös johtajuuskoulutuksen avulla. Vastuunjaosta on hankkeessa toimivia esimerkkejä; yhteisöissä on romaniaktivisteja, joilla on kapasiteettia toimia johtajina ja kouluttajina sekä järjestää oma-aloitteisesti ihmisoikeuksia edistävää toimintaa. Tätä rakennetta tehdään systemaattisemmaksi vuoden 2021 aikana.

Valea Seacan yhteisökeskus jatkaa kestävä ja vakiintunutta toimintaansa kokoontumispaikkana ja palveluohjauksen sekä koulutusten tilana. Naisten ja nuorten tyttöjen omistajuutta ja vastuunkantoa keskuksen ylläpidosta ja hallinnosta edistetään entisestään. Kokemuksia keskuksen siirtymisestä romaninaisten itsensä hallintaan sovelletaan hankkeen muihin toteutusmuotoihin, kuten nuorisoryhmiin, vaikutustoimintaan ja mentorointiohjelmaan.



Diakonissa- laitos

Koulunkäynnin tukemisen rakenteita syvennetään, mikä lisää nuorten naisten kykyä edistää omaa ja yhteisön hyvinvointia. Ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen luodaan uusia rakenteita, ja tyttöjä sekä naisia tuetaan myös muiden koulutus- ja työllisyyspolkujen rakentamisessa. Yksi konkreettinen tavoite tällä saralla on romanitaustaisten nuorten kannustaminen poliisiopintoihin ja muihin viranomaistehtäviin.

Hankkeen uudemmat toiminta-alueet (Mizil ja Giurgiu) huomioidaan vuonna 2021 erityisesti, ja toimintaa laajennetaan niiden erityispiirteiden mukaisesti. Keskeistä on asuinolosuhteiden ja toimeentulon parantaminen, lasten koulunkäynnin tukeminen sekä moniperustaisen syrjinnän vähentäminen. Perustarpeiden varmistuttua kylissä voidaan monipuolistaa aloiteryhmien teemoja, asettaa Sisarus-ohjelmalle kunnianhimoisempia tavoitteita sekä lisätä nuorten kampanjatoimintaa. Tässä prosessissa Valea Seacan kokemukset toimivat hyvien käytäntöjen malleina. E-Romnja on erityisasiantuntemuksellaan sekä kokemuseräisellä osaamisellaan saavuttanut yhteisöissä vahvan luottamuksen, ja tuota solidaarisuutta syvennetään vuonna 2021 entisestään.

Lisääntymisterveyteen liittyviin asioihin kiinnitetään hankkeessa erityishuomiota, ja yhteistyö suomalaisten *Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:n* ja *Global Clinician* kanssa on aloitettu turvallisen ehkäisyn edistämiseksi. Sitä jatketaan, kun koronatilanne mahdollistaa matkustamisen. Teiniraskauksien ja varhaisten avioliittojen ehkäisyn myötä myös yhteisöjen kyky puhua seksuaalisuudesta ja lisääntymisterveydestä kasvaa. Puhumattomuuden ketjuun liittyvät myös teemat kuten vaihdevuodet ja itsemääräämisoikeus. Tässä hankkeen työntekijät toimivat tärkeänä siltana.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2021
Naisten luottamuksellisten aloiteryhmien toiminta on syvällistä ja monimuotoista; aihepiirit käsittelevät perheväkivaltaa, varhaisia avioliittoja, työttömyyttä ja asunnottomuutta. Ryhmäläiset oppivat uusia taitoja, kuten kampanjointia, viranomaisvaikuttamista, väkivallan dokumentointia, stereotyyppien torjumista ja keskinäistä solidaarisuutta	<p>Jokaisessa yhteisössä on käynnistetty säännöllisesti kokoontuva aloiteryhmä, ja ryhmiin liittyy uusia jäseniä. Ryhmien johtajuus siirtyy mahdollisuuksien mukaan yhteisön jäsenille. Nuoret tytöt perustavat oma-aloitteisesti keskusteluryhmiä. Aloiteryhmien toiminnasta kootaan aineistoa, jonka avulla mentoroidaan uusia yhteisöjä.</p> <p>Määrälliset tavoitteet: Tapaamiset naisryhmien kanssa järjestetään kuukausittain. Kolmessa naisryhmässä on yhteensä noin 50 osallistujaa. Vuonna 2021 tapaamisia järjestetään myös miesten kanssa, osallistujia miesryhmässä on 15. Miesryhmien organisointi on tasa-arvon edistämässä tärkeää.</p>
Romaninaisten yhteisökeskus <i>Ketanipen</i> tukee paikallisdemokratiaa ja kollektiivista hyvinvointia. Naiset itse ylläpitävät ja hallinnoivat keskusta.	<p>Yhteisökeskuksen kävijämäärä kasvaa ja vakiintuu. Sosiaalipalvelu- ja koulutusmahdollisuudet säännönmukaistuvat. Yhteisöruokailuja jatketaan, ja vastuu niiden organisoinnista jakautuu useammalle paikalliselle toimijalle. Kiinteistön rakentamis- ja vuokraamismahdollisuuksia harkitaan. Vuoden 2020 tavoin keskus tarjoaa koronakriisin aikana ainutlaatuisen mahdollisuuden lastenhoitoon, palveluohjaukseen ja turvalliseen kokoontumiskulttuuriin. Säännölliset yhteisöruokailut vähentävät korona-ajan kärjistämiä aliravitsemusongelmaa.</p> <p>Määrälliset tavoitteet: Keskuksessa järjestetään kuukausittain tapaamisia yhteensä 40 eri nuoren kanssa.</p>

**Diakonissa-
laitos**

	<p>Yhteisökeskuksen kautta toimitetaan hygieniatuotteita, ehkäisyvälineitä ja lääkkeitä yhteensä 50 naiselle.</p> <p>Vuonna 2021 aloitetaan keskuksen kylpytilojen rakentamisen, minkä myötä naiset pääsevät suihkuun ja voivat pestä vaatteita.</p> <p>Yhteisöruokailuja jatketaan vuoden 2020 mukaisesti; tuolloin lounasta tarjottiin 94 kertaa 100 eri henkilölle.</p>
Työpajat, koulutukset ja temaattiset tapaamiset, joissa käsitellään mm. sosiaali- ja terveystalvueluita, ammatillisten taitojen kartuttamista, tuen hakemista, rakenteellista epätasa-arvoa, lapsen oikeuksia, romani-identiteettiä sekä koulukiusaamista	<p>Jokainen aloiteryhmä on määritellyt yhteisönsä tarpeet ja järjestänyt yhdessä tai erikseen työpajoja ja koulutuksia tarpeellisten taitojen kehittämiseksi.</p> <p>Työpajoja järjestetään julkisissa tiloissa viikottain, jotta osallistuminen on mahdollisimman avointa ja helppoa.</p> <p>Työpajojen vetäjiksi kutsutaan romani- ja ihmisoikeusaktivisteja myös yhteisöjen ulkopuolelta. Intersektionaalista verkostoitumista vähemmistöaktivistien kanssa lisätään.</p> <p>Luku-, kirjoitus- ja kielitaitokoulutuksia toteutetaan säännöllisesti.</p>
Hankeyhteisöjen naiset ja tytöt saavat oikea-aikaista ja tarpeenmukaista terveydenhoitoa. Terveystalvueluja (matkat, asiointi) mahdollistetaan erityisesti hätätilanteissa.	<p>Sosiaali- ja terveystalvuelujen rakenteelliseen puutteeseen tartutaan: työskentelyssä panostetaan viranomaisyhteistyöhön sekä keskeisten perustalvuelujen toteutumiseen, ja tuloksia arvioidaan myös numeerisesti.</p> <p>Romanityttöjen ja -naisten tietoisuus seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista kasvaa, ja ymmärrys sukupuolittuneesta väkivallasta lisääntyy.</p> <p>Haavoittuvaisessa asemassa olevien naisten hyvinvointia edistävän ehkäisykapselin myyntilupaa ja käyttöönottoa edistetään yhteistyössä Romanian terveystalveministeriön kanssa. Kansainvälistä yhteistyötä menetelmän saamisessa Romanian ehkäisyohelman piiriin edistetään koronatilanteen sen mahdollistaessa.</p>
Sisarus-ohjelma toteutuu kaikissa hankkeen yhteisöissä. Ohjelmassa romanitytöt saavat tuekseen "isosiskon", eli aikuisen mentorin, joka neuvoo elämän haasteissa ja arjen kysymyksissä. Ohjelmaa kehitetään osallistujilta saadun palautteen perusteella. Mentorointi on osoittautunut yhdeksi tehokkaimmista tavoista tukea romaninuorten turvallista kasvua.	<p>Mentoroitavat tapaavat mentoreitaan usein, ja molemmat osapuolet saavat tarvittaessa ohjausta ja koulutusta. Tyttöjen koulunkäynnin eteen tehdään tavoitteellista työtä: vähintään 50 prosettia Sisarus-ohjelman tytöistä valmistuu lukiosta tai ammatillisesta koulutuksesta. Erityisenä painopisteenä vuonna 2021 on keskiasteen koulutuksen tukeminen</p> <p>Määrälliset tavoitteet: Järjestetään kesäleiri 40 nuorelle. Järjestetään 6 kokousta mentoreiden ja mentoroitavien kesken. Heille järjestetään myös kolmen päivän yhteinen leiri, jonka tavoite on yhteishengen syventäminen, mutta myös työpajojen tarjoaminen.</p> <p>Jokainen mentori/"isosisko" saa käyttöönsä 100 euron budjetin mentorointiprosessin edistämiseksi. 12 mentoroitavasta työstä priorisoidaan erityisesti heitä, jotka ovat valmistumassa lukiosta sekä heitä, jotka kokevat henkistä, fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Mentoreille järjestetään 6 verkkotyöpajaa, joissa asiantuntijat keskustelevat heidän kanssaan siitä, kuinka käsitellä väkivaltaisia suhteita, ihmiskauppaa, murrosikä ja seksuaalisuutta nuorten kanssa.</p> <p>Vuonna 2021 apurahaohjelmassa on 12 tyttöä, jotka saavat 100 euron apurahan lukuvuotensa ajaksi.</p>

**TAVOITEALUE 2: ROMANINAISET JA -TYTÖT TOTEUTTAVAT OMAEHTOISESTI
VAIKUTTAMISKAMPANJOITA, JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ LISÄÄNTYY**

Romaniassa romaniyhteisöjen suhteet viranomaisiin ovat usein varsin ongelmallisia, näin myös hankkeen yhteisöissä: paikallisissa ja valtakunnallisissa rakenteissa on paljon romanivastaisuutta, konflikteja ja rasismia. Tätä todellisuutta käsitellään kampanjoissa ja muutetaan dialogimenetelmillä sekä kohtaamisissa. Aloiteryhvät valmistelevat itse paikallisia projektisuunnitelmia ja ehdottavat niitä paikallishallinnolle. Helsingin seurakuntayhtymän ja Diakonissalaitoksen kokemuksia sovittelusta ja sovittelukoulutuksesta voidaan mahdollisesti hyödyntää näissä prosesseissa. Kyseisten kumppanien osaaminen on arvokasta myös hankkeen uuden avauksen kohdalla: viranomaistapaamisten ja järjestöverkoston lisäksi jatkossa huomioidaan myös yhteistyö ja dialogi paikallisten uskonnollisten johtajien sekä hengellisten yhteisöjen kanssa.

Vaikutuskampanjatoimintaa jatketaan vuonna 2021 eri muodossa kaikissa hankkeen kylissä. Kampanjoiden vaikuttavuuden analysointiin kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota. Naisten keskinäisiä kohtaamisia ja kokemustenvaihtoa kampanjoinnin hyvistä käytännöistä tuetaan. Näiden toimintojen myötä naiset ja tytöt voimaantuvat ja koulutautuvat ajamaan oikeuksiaan myös suhteessa paikallisviranomaisiin. Rakentavaa yhteistyötä viranomaisten kanssa sitoudutaan jatkamaan. Sosiaali-, terveys-, turvallisuus- ja kunnallisalajien viranomaisten kanssa työskentelyssä hyödynnetään positiivisia kokemuksia kulttuuritulkeista.

Tavoite on, että romaninAISilla on entistä paremmat tietotaidot toistensa tukemiseen ja palvelujen sekä ihmisoikeuksien puolustamiseen ja vaalimiseen. Edelleen on paljon perusoikeuksia ja resursseja, joiden äärelle romaninAISilla ei ole yhteisöissään ja yhteiskunnissaan pääsyä; hankkeessa sitoudutaan tämän tilanteen rakenteelliseen muuttamiseen.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2021
Naiset ja tytöt saavat henkistä ja taloudellista tukea osallistuakseen paikallisiin/ maakunnallisiin/ kansallisiin tapahtumiin, joiden myötä heidän oikeutensa edistyvät. Korona-aikana edistetään verkko-osallistumisen mahdollistamista.	Hanke jatkaa säännöllistä osallistumista tapaamisiin, korona-ajan mahdollistamissa muodoissa. Kustakin yhteisöstä valitaan osallistujia paikallisiin / maakunnallisiin / kansallisiin / kansainvälisiin tapaamisiin ja tapahtumiin verkossa. Aiempina vuosina hankkeessa syntyneitä laajoja verkostoja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Romanitytöt ja -naiset verkostoituvat ja tutustuvat uusiin aihepiireihin sekä liikkeisiin. Heille avautuu konkreettisia toimintamahdollisuuksia, vaikka korona vaikeuttaa toiminnan monimuotoisuutta.
Eri yhteisöjen naiset ja tytöt tapaavat toisiaan ja jakavat kokemuksiaan korona-ajan mahdollistamissa muodoissa	Kylien naiset ja tytöt, aloite- ja vaikutusryhmät, mentoriohjelmat ja muut toimijat tapaavat hankkeen aikana toistuvasti, koronaturvallisin menetelmin. Heitä tuetaan tiedon, hyvien käytäntöjen ja työtapojen jakamisessa. Yhteyttä pidetään myös tapaamisten ulkopuolella virtuaalisesti. Vertaistuen rakenteita vahvistetaan sekä kokemusasiantuntijuuden käyttömahdollisuuksia lisätään.
Aloiteryhvät tarjoavat paikallishallinnolle itse suunniteltavia kehittämisprojekteja ja järjestävät kampanjoita	Hankekylien naiset nostavat esille yhteisöjensä rakenteellisia ongelmia sekä kehittävät projektisuunnitelmia, joiden avulla noihin yhteiskunnallisiin haasteisiin tartutaan. Vähintään yksi projektiehdotus kustakin yhteisöstä lähetetään vuonna 2021 paikallisviranomaisille. Kampanjoita järjestetään koronakriisin mahdollistamissa muodoissa tarvittaessa. Toteutuksissa käytetään korona-aikana erilaisia sosiaalisen median työkaluja, valokuvausta, vetoimuksia, neuvotteluja, varainhankintaa ja aloitteita.

**Diakonissa-
laitos**

Viranomaisyhteistyö jatkuu kampanjoiden lisäksi myös dialogien / vuoropuhelun merkeissä. Solmitaan yhteistyösopimuksia ja varmistetaan perusoikeuksien toteutumista.	<p>Viranomaisten romanivastaisia asenteita käsitellään kaikissa yhteisöissä. Häirintätapauksia saatetaan käsiteltäväksi, ja kohtaamisissa pidetään toistuvasti esillä romaniyhteisöjen näkökulmia sekä ihmisoikeuksia. Erityisesti koronakriisin aiheuttamat romanien syrjintää vahvistaneet toimenpiteet kyseenalaistetaan ja tuodaan kansalliseen sekä kansainväliseen keskusteluun. Kohtaamisia järjestetään säännöllisesti poliisin, sosiaalityöntekijöiden, lääkäreiden sekä kunnallisten luottamushenkilöiden kanssa.</p> <p>Yhteisöissä pidetään esillä Istanbulin sopimusta, eli Euroopan neuvoston yleissopimusta perheväkivallan ja sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.</p>
---	---

TAVOITEALUE 3: YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT ROMANIOIKEUKSIIN LIITTYVIEN TOIMIJOIDEN KANSSA VAHVISTUVAT

Hanketoimijat hankkivat jatkuvasti ajantasaista kansallista ja EU-tasosta tietoa romanioikeuksien kehittämisestä ja osallistuvat sekä kansalliseen että EU:ssa käytävään keskusteluun. Parhaita käytäntöjä ja ainutlaatuista hankeaineistoa jaetaan aktiivisesti. Hanke jatkaa myös tiivistä osallistumista romaniasiain konferensseihin ja seminaareihin, niin Suomessa, Romaniassa kuin muualla Euroopassa – korona-aikana virtuaalisesti. Hankkeen puitteissa jatketaan osallistumista myös kansainvälisiin työryhmiin, jotka tekevät eurooppalaista romanipolitiikkaa ja antavat suosituksia romanien oikeuksien edistämiseksi. Keskeinen yhteistyötaho on myös eurooppalaisten diakonijärjestöjen verkosto *Eurodiaconia*, jonka työryhmissä hankkeen parhaita käytäntöjä ja esiin nousseita kysymyksiä käsitellään.

Hankkeen puitteissa E-Romnjalle on kertynyt valmiudet toimia mentorina, tarjota malleja ja tukea muita romanifeministisiä yhteisöjä eri puolilla Eurooppaa. Tätä varten luodaan rakenteita ja varataan resursseja. E-Romnja ottaa aloitteellisen roolin intersektionaalista feminismiä ruohonjuuritasolla edistävien yhteisöjen eurooppalaaisuudessa verkostoitumisessa. Diakonissalaitoksen työ romaniyhteisöjen parissa Bulgariassa, Kosovossa, Moldovassa, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa yhdistyy tähän liikehdintään luontevasti ja mahdollistaa monensuuntaisen yhteistyön.

Pitkän aikavälin tavoite on, että paikalliset, kansalliset ja kansainväliset säädökset ovat inklusiivisia ja edistävät romaninaisten yhdenvertaisuutta. Hankkeessa huomioidaan myös siirtolaisten kohtaamat sosiaaliset, juridiset ja hallinnolliset haasteet. Myös asenneilmapiirin muuttaminen kaikilla tasoilla yhdistyy tuohon tavoitteeseen.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2021
Hanke seuraa tiiviisti kansallista ja EU-tason romanipolitiikan kehitystä sekä jakaa verkostoilleen hyviksi todettuja käytäntöjä.	<p>Tietoa jaetaan hankeyhteisöjen lisäksi asiantuntijaesiintymisten ja verkostoyhteistyön muodossa.</p> <p>Hankkeen perustoimintaan kuuluu tiivis yhteydenpito suomalaisiin, romanialaisiin ja EU-tason verkostoihin, kuten Pohjoismaiden lähetystöihin, sote-järjestöihin, kuntapäätäjiin, piiriviranomaisiin ja EU-päätöksentekijöihin. Verkostotapaamiset järjestetään koronakriisin niin vaatiessa verkon välityksellä.</p> <p>Yksi vuoden 2021 tavoite on tutustuminen Bulgariassa toimivaan romanijärjestön ylläpitämään kirpputoriin, sen ansaintalogiikkaan ja mahdollisuuksiin soveltaa vastaavaa toimintaa Romaniassa.</p>
Järjestetään eurooppalaisten romaninainverkostojen	<p>Romaninaisten feministinen toiminta on vielä satunnaista ja monin paikoin organisoitumatonta. Hankkeessa tuetaan eurooppalaisten romaninainverkostojen yhteyttä toisiinsa sekä hyvien käytäntöjen jakamista.</p>



Diakonissa- laitos

tapaaminen ja pidetään tiiviisti yhteyttä vertaisryhmiin eri puolilla maanosaa, koronapandemian mahdollistamin tavoin.	Yhteistyön myötä etsitään tapoja, joilla romaninaiset ovat tule- vaiuudessa paremmin edustettuna eri kansallisissa ja kansainvälisissä toimielimissä ja verkostoissa. Suomen romanijärjestöjen sosiaalipoliittista osaamista ja organisoitumisen kokemuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Vuoden 2021 keskeinen tavoite on verkostoituminen Espanjan, Itävallan ja Saksan feminististen romanitoimijoiden kanssa, ensi alkuun verkon välityksellä.
---	---

VAMMAISTEN HENKILÖIDEN HUOMIOIMINEN HANKKEESSA

Vammaisten henkilöiden oikeudet vaativat erityishuomiota Romanian romaniyhteisöissä, ja tuossa työssä ollaan varsin alkusuoralla. E-Romnja on ensimmäisiä työalueillaan toimivia intersektionaalisuutta edustavia toimijoita, ja sen työssä moniperusteisen syrjinnän tunnistaminen on keskiössä. Tämä tarkoittaa myös vammaisten ihmisten ja heidän oikeuksiensa huomioimista kaikessa toiminnassa: pyrkimystä edistää asiaa ohjelmaston konsultoinnissa, esteettömyysarviointien aloittamisessa ja esimerkiksi vammaisten koulutuksen edistämiseksi. Romanian romaniyhteisöissä tämä työ alkaa perusasioiden kuntoon laittamisesta; vammaisia ihmisiä kuullaan, heitä kuunnellaan ja heidän ihmisarvonsa huomioidaan. Vammaisten ihmisten asemaa tarkastellaan E-Romnjan työssä ihmisoikeusperusteisesti. Diakonissalaitos tekee tiivistä yhteistyötä romanioikeuksia koskevissa hankkeissa Abilis-säätiön kanssa, mitä kautta Abiloksen merkittävä osaaminen vammaisoikeuksista tavoittaa myös tämän hankkeen.

SUKUPUOLTEN TASA-ARVO HANKKEESSA

Hanke perustuu intersektionaaliseen ja feministiseen lähtökohtaan, jonka puitteissa sukupuoli nähdään yhtenä keskeisenä valtarakenteita muovaavana tekijänä, joka asettaa ihmisiä yhteisöissä eriarvoiseen asemaan ja vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa toimia, kouluttautua, johtaa ja vaikuttaa omaan elämäänsä. Aiempien vuosien kokemus tästä työstä on osoittanut, että tyttöjen ja naisten toimijuuden tukeminen vaikuttaa positiivisesti koko yhteisön hyvinvointiin, tasa-arvoisiin rakenteisiin ja ylisukupolvisiin ketjuihin. Tämän vuoksi hankkeen kohderyhmää ovat naiset ja tytöt; heitä tuetaan aktivoitumaan kaikissa yllä eritellyissä toimintamuodoissa. Muita sukupuolia ei kuitenkaan suljeta pois toiminnan piiristä, vaan yhteisöjä lähestytään kokonaisuuksina, sukupuolisensitiivisesti. Myös muut kuin naiset ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Kaikessa E-Romnjan koordinoimassa toiminnassa huomioidaan sukupuolten ja seksuaalisten suuntautumisten moninaisuus ja vähemmistöteemat, joita kyseisissä yhteisöissä on muiden tahojen toimesta aiemmin käsitelty avoimesti hyvin vähän. Sen lisäksi kaikessa hankkeen toiminnassa painottuu tasa-arvonäkökulman valtavirtaistaminen, sukupuolittuneen väkivallan tunnistaminen, yhdenvertaisuus ja naisten osallistumisen strategiat. E-Romnja ja Diakonissalaitos sitoutuvat kaikessa toiminnassaan syrjimättömyyteen, eli siihen, että ketään ei aseteta huonompaan asemaan esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ilmaisun, etnisyyden, abilitietin, iän tai muun ominaisuuden perusteella.

KORONAN VAIKUTUKSET HANKKEELLE

Globaali koronaviruspandemia on heikentänyt romanien asemaa Romaniassa entisestään. Jo huhtikuussa 2020 Open Society -säätiö julkaisi hälyttävän raportin, jossa huomioidaan romaniyhteisöjen erityinen riski koronakriisissä; muusta väestöstä eristäminen, poliisiväkivallan lisääntyminen, etäopetuksen puuttuminen, karanteeniolosuhteiden mahdottomuus, pula puhtaasta vedestä sekä toimeentulon radikaali heikentyminen. Romaniyhteisöjä on myös mustamaalattu ja syytetty koronasta, vaikka ainoa erityispiirre on se, että heillä on korkeampi kuolemanriski koronavirukseen köyhyyden ja rasismien vuoksi. Open Society ja Amnesty Internationalin mukaan Romania ei ole vastannut pandemian aiheuttamaan romanien eriarvoistumiseen riittävästi, ja



vaikutusten arvioidaan olevan ylisukupolvisia. Nämä haasteet vaikuttavat oleellisesti hankkeen toimintaan: korona-aikana resursseja ohjataan ripeästi ja priorisoiden kaikkein akuuteimpiin haasteisiin ja kriisin ilmenemismuotoihin, kuten ravinnon ja puhtaan veden mahdollistamiseen.

HANKKEEN VUODEN 2021 RAHOITUSPOHJA

Päärahoittajana toimi Helsingin seurakuntayhtymä. Diakonissalaitoksen lisäksi muita rahoittajia ovat Emmaus Åland ja Emmaus Westervik.

Hankkeen jatkuvana kehitystavoitteena on ollut lisärahoituksen hankkiminen. Tätä on tavoiteltu aktiivisesti niin paikallisesti kuin myös kansainvälisesti (kuntatasolta EU-komissioon). Hankkeen aikana on kuitenkin konkretisoitunut, kuinka kehitysyhteistyöhön ja ihmisoikeuksiin suunnatut rahoitukset ja hanketuet ovat valitettavasti usein romaniyhteisöjen ulottumattomissa. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että kyseessä ovat EU-kansalaiset. Absoluuttinen köyhyys unionin alueella kyseenalaistaa mielikuvat eurooppalaisesta yhdenvertaisuudesta, ja romanivähemmistöt jäävät kaikessa hiljaisuudessa marginaalin marginaaliin. Erityisesti romaniyhteisöissä ruohonjuuritasolla tapahtuva – tehokkaaksi todettu – työ jää rahoituskatveeseen.

Hankkeen selkeät tulokset ja niiden dokumentointi voivat jatkossa toimia referenssinä rahoitushauissa ja avata tietä rahoituksen saamiseen myös muille romanijärjestöille. Tämä kehitys on kuitenkin hidasta. Näin ollen Helsingin seurakuntayhtymän diakoninen kumppanuus ja taloudellinen tuki on hankkeelle ja sen yhteisöille äärimmäisen tärkeää ja mahdollistaa toiminnan. Seurakuntayhtymän tuen avulla hankkeessa voidaan saada aikaan aitoja, kestäviä muutoksia ja vahvaa vaikuttamistyötä. Tuossa kumppanuudessa toteutuu myös kansainvälisen diakonian keskeinen periaate: apu suunnataan sinne, missä muut eivät auta ja missä tarve on suuri.

HANKKEEN KOKONAISBUDJETTI VUODELLE 2021

Romania: Kummikylistä Kokemusasiantuntijoiksi KOKONAISBUDJETTI 2021	
KULUT	
Henkilöstökulut Suomessa	12 000 €
Matkakustannukset, Suomesta	2 000 €
Muut kulut Suomessa	500 €
Toimintakulut Romaniassa	67 500 €
Henkilöstö	19 400 €
Aktiviteettikulut	48 100 €
Välilliset kulut (DL-hallintokulut)	8 000 €
YHTEENSÄ	90 000 €
TUOTOT	
HRSKY	60 000 €
Emmaus Westervik ry	7 000 €
Emmaus Åland ry	7 500 €
	74 500 €
(HDL 17%)	15 500 €
YHTEENSÄ	90 000 €